

Er det normer, traumer eller fattigdom, der giver pletter på straffeattesten?

19. februar 2020 Jyllands-Posten Sektion 1 Side 4 (Indland) SIMONE SKYUM MADS BONDE BROBERG.

Af Simone Skyum og Mads Bonde Broberg

simone.b.skyum@jp.dk mads.bonde@jp.dk

Ingen kan sige med sikkerhed, hvad der er årsag til de mange domme blandt yngre årgange af indvandremænd.

Man må ikke stjæle, begå hærværk, udøve vold eller gennemføre et røveri. Og gør man det alligevel, kan hammeren falde og udløse en dom for brud på straffeloven. Det er sket for en stor del af de yngre mænd, som enten direkte eller via deres forældre har rod i Mellemøsten eller Afrika.

Ingen har den præcise forklaring på årsagen, men der er en del bud.

»Rigtigt mange er ofte samlet samme sted i boligområder, hvor man hiver hinanden ned i stedet for at hive hinanden op,« lyder ét fra Halima El Abassi, der er forkvinde for Rådet for Etniske Minoriteter.

Ifølge tænketanken Unitos' nye analyse over mænds kriminalitet i ungdomsårene kan helt op til 70 pct. af en gruppe blive dømt for kriminalitet.

De 70 pct. er dog en lille gruppe, nemlig 33 indvandrere og efterkommere fra Kuwait, hvoraf 23 fik en dom. Holder man sig til grupper på mindst 100 mænd, toppes listen af Somalia og Libanon. Sidstnævnte vil ofte sige statsløse palæstinensere.

Og netop rødderne i konfliktområder kan spille en rolle, mener Halima El Abassi.

»Hvis man som forælder er traumatiseret, har psykisk sygdom og eventuelt er arbejdsløs, så har man ikke overskuddet til at sige til sine børn, at "nu skal du i gang med et fritidsjob, så du kan blive en del af samfundet",« siger hun og peger også på, at forældrene kan komme fra steder med andre normer for skolegang og almindeligt lønarbejde.

Mest kriminelle periode

Unitos-analysen handler om mænd fra årgangene 1985-1987. Den er lavet ud fra et folketings svar fra Justitsministeriet, og da den dækker hele ungdomsperioden, giver den højere tal end undersøgelser, der kun ser på kriminaliteten i ét givent år.

»Vi ser på hele udviklingen fra 15 til 30 år, som er den periode, hvor folk typisk er mest tilbøjelige til at begå kriminalitet.

Dermed ikke sagt, at man kan kalde en person for "kriminell", bare fordi han har gjort noget forkert, da han var 15 år,« siger Lasse Birk Olesen, der er medstifter af Unitos, som undersøger betydningen af indvandringen.

Tallene er de rå tal, så der er ikke taget hensyn til, at indvandrermand f. eks. i gennemsnit er mindre velstående og dårligere uddannede end den øvrige befolkning. Det er faktorer, som i sig selv giver højere kriminalitet og kaldes socioøkonomiske forhold.

»Forskellen falder, når man tager hensyn til disse ting, men der er stadig noget tilbage,« lyder det fra Lasse Birk Olesen.

I udgivelsen "Indvandrere i Danmark 2018" kom Danmarks Statistik frem til, at kriminalitetsindekset for efterkommere af ikkevestlig herkomst stadig var over dobbelt så højt som for personer af dansk oprindelse, selv om man tog hensyn til socioøkonomiske forhold mv.

Antropolog David Sausdal fra Center for Global Kriminologi på Københavns Universitet bider mærke i, at tallene i Unitos-analysen ikke er bearbejdet.

»Tallene peger mod en viden, som man også kender fra andre rapporter, herunder fra Danmarks Statistik, men man skal være påpasselig med at konkludere for hårdt ud fra tre årgange, også fordi de ikke er kontrolleret for socioøkonomiske forhold, som man plejer at gøre inden for kriminologien,« siger han og føjer til: »Som samfund er der åbenlyst nogle udfordringer at tage fat på. Det centrale spørgsmål er her, hvad den øgede kriminalitet skyldes. Selv om vi inden for kriminologien har en del viden og forskellige teorier på området, vil det mest retfærdige være at sige, at vi simpelthen ikke ved nok om, hvorfor overrepræsentationen eksisterer.

Vi har med andre ord behov for mere forskning i, hvad årsagerne er, herunder også det ofte stillede spørgsmål, om det er bestemte kulturelle normer og værdier i nogle miljøer, som fremmer en kriminell adfærd.«.

Mangler ressourcer

Den aarhusianske forening **AarhuSomali** påpeger i en skriftlig kommentar, at der er tale om små tal, og at nordmænd også er overrepræsenterede (14 af 44, altså 32 pct., fik en dom), men siger også, at »de unges opdragelsessamt adfærdsudfordringer er et stigende problem«. Foreningens to talsmænd kritiserer bl. a. myndighedernes vilje til at samarbejde med somaliske foreninger og påpeger, at arbejdsløshed og beskæring af kontanthjælp fjerner ressourcer fra familierne.

De tilføjer, at »unge med minoritetsbaggrund, der begår småforseelser, dukker op i retten uden advokat, uden familie og uden støttende netværk. Nogle gange dukker de op sammen med deres kammerater for at demonstrere styrke og ligegyldighed. De frustrerer myndighederne i retten, som så straffer og sender de unge videre med en dom«. I Somalisk Kulturforening i Brabrand, Aarhus, arrangerer de frivillige bl. a.

fodboldtræning og lektiehjælp for somaliske børn og unge. Formand Abdulmalik Mohamud Farah fortæller, at arbejdet skal forebygge kriminalitet og fremme integration. Men hvor foreningen førhen havde et direkte fokus på at forebygge kriminalitet, er fokus i dag skiftet til at hjælpe somaliske børn og unge med skole og uddannelse.

»På den måde påvirker unge hinanden positivt. Der er f. eks. nogle, der har svært ved at følge med i skolen og derfor risikerer ikke at komme i gang med en ungdomsuddannelse.

Det forebygger vi ved at give lektiehjælp,« siger han.

Han tilføjer, at foreningen også gør meget ud af fodboldtræning, fordi det skaber en tættere relation mellem børn og voksne.

»Man kan ikke hjælpe sine børn, hvis man ikke har samme interesse. Jeg spiller også selv fodbold sammen med sin søn,« siger Farah og tilføjer, at foreningens tilgang har en god effekt: »I øjeblikket går vores unge i den rigtige retning.« Socialdemokratiets retsordfører, Jeppe Bruus, siger, at analysens tal er høje, men desværre ikke overrasker ham. De er »resultatet af en fejlslagen udlændinge- og integrationspolitik gennem for mange år«, lyder det.

Han peger følgelig på en lav tilstrømning som en af løsningerne: »Det starter med at have styr på, at der ikke kommer flere til landet, end vi kan integrere, og det er derfor, vi fører den udlændingepolitik, som vi gør,« siger Jeppe Bruus og nævner også ghettoindsatser og kampen mod bander som væsentlige punkter.

Fakta: Så mange er dømt for at bryde straffeloven

Tænketalet Unitos har beregnet, hvor mange mænd fra årgangene 1985-87 der er blevet dømt for at bryde straffeloven, fra de var 15 til 30 år. Tallene er fordelt på oprindelseslande. Undersøgelsen omfatter kun mænd, der både boede i Danmark som 14- og som 30-årige, og dermed ikke en, der f. eks. først flyttede til landet som 28-årig.

Se statistikken fra Unitos.